

Vaihtorahat

Asun Jaroslavlissa kerrostaloasunnossa normaalien ihmisten parissa. Aamulla lähdän työpaikalle ja palaan aina illalla.

Lähimaastossa on kolme markettia. Olen asioinut nyt kahdessa niistä. Tavallisimmin käyn Magnit-nimisessä (suom. Magneetti) kaupassa, joka kuuluu samannimiseen isoon kauppaketjuun. Se on tyypillinen lähimarketti. Hintataso on ok ja valikoima laaja. Siinä kaupassa ei ole mitään erikoista, hyvä ja kunnollinen lähikauppa. Tavara vaihtaa omistajaa ja hyllyillä on jatkuvasti tuoretta ostettavaa. Tykkään asioida siellä, tiedän mitä myydään milläkin hyllyllä. Kaupan sijainti sopii hyvin kulkureiteilleni. Sinne on helppo mennä ja asiointi käy sutjakkaasti.

Usein menen kauppaan heti työmatkalla, en edes mene asuntooni läheisen kerrostaloon. Astuessani lähikauppaan klo 17:30 jälkeen, liike on ollut avoinna yli 8 tuntia. Kassaliikenne on ollut vilkas. Kassalla alkaa ähellisyys, vaihtorahaa ei ole. Kuinka niin ei ole vaihtorahaa? Ihmiset ovat kantaneet kassaan ruplan ja kopeekan poikineen, eikä vain ole vaihtorahaa! Outo juttu? Olen ihmetellyt tätä mielessäni enemmän kuin tuhatsata kertaa. En minä voi ostoksieni kanssa muuttua vaihtorahaksi. Minun nyppii kun en saa minulle kuuluvia vaihtorahojani. Haluan vain sen mikä kuuluu minulle. Kassaneiti tuskailee. Hän antaa minun ymmärtää muutamalla tavalla, minun jarruttavan ihmisten asiointia kassalla. Ei se minun vika ole, jos ei ole vaihtokassaa. Samanlaisia ostajia kuin minä, on päivän mittaan ollut satoja, kenties tuhansia. Missä ovat heidän vaihtorahansa, eivät kaikki ole maksaneet 1000 ruplan seteleillä tai tuoneet 5000 ruplan seteliä kauppaan.

Kyse suinkaan ei ole vaihtorahasta tai sen puutteesta. Homman nimi on pieni mitättömän kokoinen rahansiirto käyttäen apuna kassakonetta silmäkääntötempuna. Klink, kassakone soi ja lipas lennähtää auki. Kassaneiti alkaa marmatuksen vaihtorahan puutteesta. Tällä kertaa hän jää ns. pystyyn, 50 kopeekkaa. Ehdin itse jo työlääntyä pallotteluun. Hermot kiristyvät vähemmästäkin. Lähdän pois ihmisten jaloista. Huomenna kassaneiti jää taas ikään kuin huomaamatta velkaa 50 kopeekkaa, siitä on tullut rupla. Ostajia asioi päivän aikana paljon, sieltä ja täältä asiakkailta jää saamatta kymmeniä kopeekoita ja niistä muodostuu ajan mittaan rupla, kymppi, viisikymppinen, satanen ehkä viisisataakin.

Vaihtorahat täällä ladotaan lautaselle tai käteen isommasta pienempään, setelit ensin ja kolikot perään. Siinä vaiheessa peli on menetetty kuluttajan kannalta. Ei asiakas enää ala laskemaan rahojaan päinvastaisessa järjestyksessä. Meikäläisellä on kai sittenkin väärä ammatinvalinta. Tässä kuvaus miksi kaupoissa harvoin on vaihtorahaa. Mitään muuta selitystä en ole keksinyt. Kuka valaisee tätä arkiesimerkkiä toisella tavalla?

Jukka Kim

Suomi-Venäjä-Seuran Porin osaston varapuheenjohtaja